

Sjećanja

Brajković, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Academy of Applied Arts / Sveučilište u Rijeci, Akademija primijenjenih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:279:024006>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-28**

University of Rijeka
Academy of
Applied Arts

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Academy of Applied Arts - Repository APURI](#)

AKADEMIJA PRIMIJENJENIH UMJETNOSTI
SVEUČILIŠTA U RIJECI

Prijediplomski sveučilišni studij
Primijenjena umjetnost

ZAVRŠNI RAD
SJEĆANJA

Mentor: red. prof. art. Damir Stojnić

Student: Lucija Brajković, 0287008663

Rijeka, lipanj 2024.

Sjećanje se definira kao nesamovoljno ili voljno prouzročeno pojavljivanje sadržaja svijesti koji su manje ili više slični izvornom događaju¹. U mojim se radovima ogleda upravo navedena tema kroz različite vrste, kao što su interijer, figura i animalizam. Moji su radovi naslikani tehnikom ulja na platnu i medijapanu te su raznih dimenzija – 100 x 70 cm, 28 x 50 cm, 24 x 30 cm te 30 x 40 cm. Radove povezuje činjenica da oslikavaju razdoblje koje sam proživjela u svojem ranijem djetinjstvu. Osim navedenog, povezuju ih boje i moji osjećaji u trenucima sreće. Sjećanje za mene predstavlja prisjećanje mirisa i osjećaja koje sam proživjela u nekoj ranijoj dobi.

Dugoročno se pamćenje definira kao sposobnost namjernog prisjećanja pojedinosti ili događaja iz prošlosti². Postoje dvije skupine, a to su epizodno i činjenično pamćenje³. Epizodno je pamćenje neki doživljaj ili događaj kojeg se sjećamo, na primjer slavlje rođendana. S druge strane, činjenično pamćenje predstavlja pamćenje određenih činjenica, kao što su na primjer; imena, prezimena, riječi, ljudi i slično. Razlika između navedenih vrsta pamćenja jest što se epizodno pamćenje veže uz određeni događaj i mjesto radnje kao okvirne odrednice, dok se činjenično pamćenje ne veže uz navedeno⁴. Unutar sljepoočnoga režnja postoji podjela "rada". Vrlo važan hipokampus zadužen je za pamćenje događaja, a sljepoočni korteks za pamćenje činjenica⁵. Ponekad dolazi do problema s pamćenjem i prisjećanjem te se tako navodi pojam „dječja amnezija“ koji obilježava stanje kada sjećanja koja su se desila u ranijoj dobi ne sežu u prošlost dalje od treće godine⁶. Navedeno se događa jer je u djetinjstvu bilo nedovoljno vremena za razvoj sposobnosti pohranjivanja sjećanja na događaje⁷. Osim navedenog, navodi se i sindrom lažnog sjećanja koji obilježava pojava da osoba ima velik broj sjećanja koja su kriva, a najčešće se misli da su se ta sjećanja događala u djetinjstvu⁸. Lažna sjećanja mogu biti vezana za događaje koji se ne mogu objasniti ili za neke traume. Također, može doći do rekonstrukcije nekog događaja iz djetinjstva ukoliko se osoba ne sjeća nekog dijela⁹.

¹ Sjećanje. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Pristupljeno 24.4.2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/sjecanje>

² S. Greenfield, *Priča o mozgu, Izvori*, Zagreb, 2001., 81 str.

³ S. Greenfield, *Priča o mozgu, Izvori*, Zagreb, 2001., 82 str.

⁴ S. Greenfield, *Priča o mozgu, Izvori*, Zagreb, 2001., 85 str.

⁵ S. Greenfield, *Priča o mozgu, Izvori*, Zagreb, 2001., 88 str.

⁶ S. Greenfield, *Priča o mozgu, Izvori*, Zagreb, 2001., 90 str.

⁷ S. Greenfield, *Priča o mozgu, Izvori*, Zagreb, 2001., 91 str.

⁸ Lažna sjećanja, Cybermed, mr. sc. Dean Delić, dr. med., 2019. Pristupljeno 22.5.2024. https://www.cybermed.hr/clanci/lazna_sjecanja#goog_rewarded

⁹ Lažna sjećanja, Cybermed, mr. sc. Dean Delić, dr. med., 2019. Pristupljeno 22.5.2024. https://www.cybermed.hr/clanci/lazna_sjecanja#goog_rewarded

Emocije se uobičajeno smatraju izdvojenim i dosljednim odgovorima organizma na unutarnje i vanjske događaje koji za neki organizam imaju posebno značenje¹⁰. Emocije su utjecale na izradu mojih radova kojima je zajednička činjenica da donose događaje koji su se dogodili u mojem djetinjstvu te predstavljaju određena mjesta, ljude i životinje. Prikazani događaji urezali su se u moja sjećanja te izazivaju emocije i danas. Moji radovi povezani su s prirodom od koje smo se u današnje vrijeme otuđili, a trebali bismo biti povezani s njom jer ona utječe na nas i naš život. Činjenica da smo kao djeca odrastali u prirodi, provodeći većinu vremena na otvorenome, odražava korijen samog postojanja čovjeka koji utječe na naš život u sadašnjosti.

Prvi radovi koje sam naslikala predstavljaju interijere u kojima sam često boravila u djetinjstvu i za koje me vežu posebni osjećaji. Pojam interijera dolazi od francuske riječi *intérieur*, prema latinskom *interior*, što znači unutrašnji¹¹. Svaki naslikani interijer dolazi iz mojeg kuta gledanja. Prostorije gdje se figure nalaze i gdje se odvija radnja su osvijetljene, kao i prikazani detalji. Osobe na prikazima interijera okružene su predmetima njihova doma i ističe se radnja kojom su najviše voljeli kratiti svoje slobodno vrijeme. Slikarstvo interijera bilo je vrlo zanemareno u prošlosti. Prvi interijeri pojavljuju se u 14. stoljeću te se začetnikom smatra Giotto. Posebnost u njegovim slikama interijera ogleda se u činjenici da se izvana gleda u unutrašnji prostor¹². Moji radovi započinju sa figurama ljudi i njihovim omiljenim mjestima...

Na slici 1. *Barba Nini i Bobi* nalazi se barba Nini koji sjedi na vanjskom dijelu ulaza i puši cigarete, dok pored njega sjedi njegov odani pas Bobi. Slika prikazuje psa i njegovog vlasnika u određenom interijeru. Uz stol se nalazi biljka, a u pozadini su vidljiva vrata i hodnik. Motivi su obrađeni tonski, a cijela kompozicija je u tamnim tonovima. Nini ev pogled usmjeren je prema promatraču, dok pas Bobi promatra svojeg vlasnika. Na slici je u prvom planu mješanac Bobi prikazan oker bojom koja razvedrava tamnu kompoziciju.

Slika 2. *Teta Marta* donosi prikaz žene Marte koja se nalazi u svojoj kuhinji okrenuta leđima od promatrača. Slika je horizontalne kompozicije. Gospođa Marta u stojećem je položaju u kuhinji i sprema lonce, a u desnom dijelu slike prikazan je dio njezinog doma koji je u tamnim tonovima. Marta je osvijetljena toplim svjetlom koje

¹⁰ G. Šimić, Uvod u neuroznanost emocija i osjećaja, N. Ljevak, Zagreb, 2020., 17 str.

¹¹ interijer. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Pristupljeno 24.4.2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/interijer>

¹² Slikarstvo interijere u Muzeju povijesti i umjetnosti, pristupljeno 24.4.2024. <https://www.klix.ba/magazin/kultura/slikarstvo-interijera-u-muzeju-povijesti-umjetnosti/090330107>

dolazi iznad nje i prevladava oker boja koja daje osjećaj topline i sreće. U lijevom dijelu se jasno vidi svjetlost i njezin kontrast u kuhinji. Tonski obrađena kompozicija prikazana je detaljnijim potezima kista. U desnoj strani interijera vidljiv je hodnik i vrata tamnije kompozicije te crveni telefon.

Slika 3. *Poli none i noneta* prikazuje kuhinju s glavnim stolom gdje nona nosi lonac s hranom svojem mužu. Na slici su prikazani i ostali dijelovi njihovog doma, točnije hodnik i vrata dnevnog boravka. Oba su prikazana lika obrađena tonski te su horizontalne kompozicije i osvijetljeni toplim svjetlom. Prevladava oker boja koja daje toplinu i kontrast. Toplijim tonovima i detaljima oslikava se radnja smještena u kuhinji koja također prikazuje topao i bitan trenutak ljubavi dviju osoba. Pozadinski dio dnevnog boravka i hodnika prikazan je u hladnijim tonovima. Promatrač se nalazi s desne strane događaja.

Slika 4. *Opet si pobijedio* prikazuje troje ljudi koji borave u kuhinji i dnevnom boravku. Stric je upravo donio namirnice u kuhinju, a baka sjedi u fotelji i igra karte s unukom. Slika je horizontalne kompozicije, a promatrač se nalazi ispred slike. Radnja se kreće od lijeve zamagljene strane prema desnom detaljnijem događaju. Svjetlo dolazi s prozora i glavnog balkona koji osvjetljuje unutarnji prostor. Baka i unuk sa slike predstavljaju moju baku i brata koji su uvijek kartali, a baka mu je često govorila: „Bravo! Opet si pobijedio!“ Prikazani događaj je detaljnije i toplije prikazan zbog prisnosti obitelji i provođenja vremena zajedno. Na slici je prikazan stol u dijelu kuhinje u kojem se nalazi muškarac koji predstavlja mojeg strica. Stric je uvijek nakon posla donosio namirnice iz trgovine te sam ga zbog toga prikazala upravo u toj ulozi.

U mnogim mojim sjećanjima iz djetinjstva pojavljuju se životinje. Sjećanja su se dogodila u ranoj dobi djetinjstva koje se čini dalekim, ali sjećanja ga čine bliskim, iako ponekad nisam sigurna jesu li to stvarna ili lažna sjećanja. Ova se sjećanja razlikuju od ostalih jer su zamagljena i nedefinirana, a prikazuju susret sa životinjama i ljubav prema njima. Na sljedećim slikama nalazim se ispred motiva i sudjelujem u radnji na slici.

Slika 5. *Kokoš u rukama* prikazuje kokoš koja se nalazi u rukama moje none, a ja se nalazim kao promatrač ispred događaja te sudjelujem u njemu tako što milujem kokoš lijevom rukom. Slika je vertikalne kompozicije, a prevladavaju boje, zamagljenost i nedefiniranost događaja.

Slika 6. *Kravica* prikazuje tele koje se nalazi u štali i pije mlijeko iz boce. Ja se kao promatrač nalazim ispred teleta i sudjelujem u slici tako što hranim tele bočicom

mlijeka. Slika je vertikalne kompozicije te je zamagljena i nedefinirana. Slika prikazuje prostor štale. Teletu je osvijetljena glava i cijela kompozicija budi nježnost prema životinji.

U svim mojim radovima prevladava oker pigment koji označava moju sreću koja nastaje prikazom vlastitih sjećanja. Svaka boja može označavati neku radnju ili osjećaj, također djeluje na ponašanje ljudi. Žuta boja je sama po sebi jaka i vrlo uočljiva, također je topla jer nas podsjeća na sunce. Zato u svojim radovima koristim oker boju kako bi prikazala toplinu i osjećaje. Radovima koji su definirani detaljima i bojom željela sam gledateljima prikazati bliskost s emocijama uzrokovanim upravo tim sjećanjima. Nedefinirani, zamagljeni i magloviti radovi gledateljima prikazuju osjećaj udaljenosti, ali također i prikaz ljubavi i bliskosti.

U ovome sam završnom radu željela probuditi gledateljev doživljaj prirode, kao i njegova osobna sjećanja za koja smatram da svatko od nas ima, samo ih mora znati prenijeti ili izgovoriti na pravilan način.

Literatura:

1. Sjećanje. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Pristupljeno 24.4.2024.

<https://www.enciklopedija.hr/clanak/sjecanje>

2. S. Greenfield, *Priča o mozgu, Izvori*, Zagreb, 2001.,

3. Lažna sjećanja, Cybermed, mr. sc. Dean Delić, dr. med., 2019. Pristupljeno

22.5.2024. https://www.cybermed.hr/clanci/lazna_sjecanja#goog_rewarded

4. G. Šimić, *Uvod u neuroznanost emocija i osjećaja*, N. Ljevak, Zagreb, 2020

5. interijer. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Pristupljeno 24.4.2024.

<https://www.enciklopedija.hr/clanak/interijer>

6. Slikarstvo interijere u Muzeju povijesti i umjetnosti, pristupljeno 24.4.2024.

<https://www.klix.ba/magazin/kultura/slikarstvo-interijera-u-muzeju-povijesti-umjetnosti/090330107>

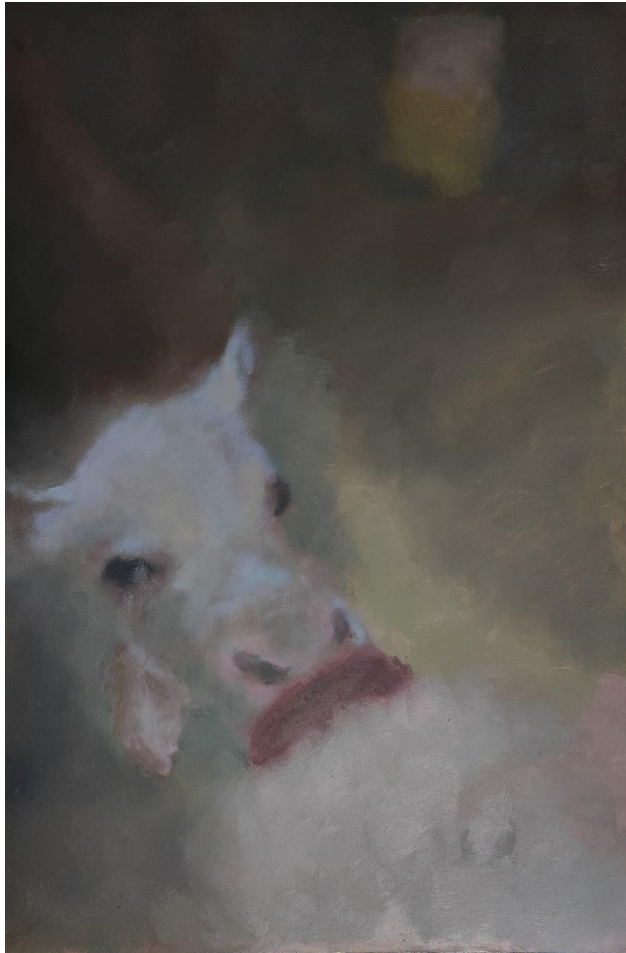
Brajković, L_ Sjećanja_#1 Opet si pobedio ,28x 50 cm, ulje na medijapan ploči, 2024.

Brajković, L_ Sjećanja_#2 Teta Marta, 28 x 50cm, ulje na medijapan ploči, 2024

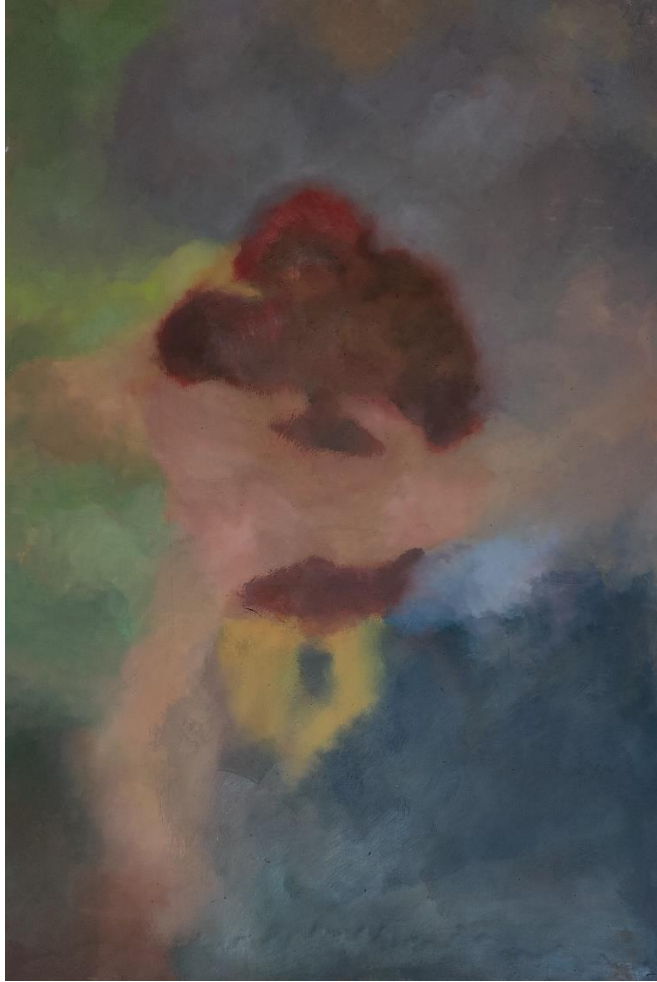
Brajković, L_ Sjećanja_#3 Poli none i noneta, 30 x 40 cm, ulje na medijapan ploči, 2024.

Brajković, L_ Sjećanja_#4 Kravica, 100 x 70 cm, ulje na medijapan ploči, 2024.

Brajković, L_ Sjećanja_#6 Barba Nini i Bobi, 24 x 30 cm, ulje na medijapan ploči, 2024.

Brajković, L_ Sjećanja_#5 Kokoš u rukama, 100 x 70 cm, ulje na medijapan ploči, 2024.